

матеріалів, галузь науки про матеріали спостерігає безпрецедентне прискорення у відкритті та розробці нових матеріалів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: штучний інтелект, матеріалознавство.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Коваленко Інна¹,

¹Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського м.Київ, Україна

E-mail: i_artemenko@ukr.net

АНОТАЦІЯ. У публікації розкрито сутність поняття штучний інтелект. Особливу увагу автор приділяє історії виникнення поняття «штучний інтелект». Автор, на основі аналізу досліджень застосування штучного інтелекту у психологічній науці, виділив основні напрямки використання штучного інтелекту у психології. У публікації було також представлено основну групу ризиків швидкого розвитку штучного інтелекту.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: штучний інтелект, психологічна наука, ризики швидкого розвитку штучного інтелекту.

I. Вступ

Сучасний світ стає все більше високотехнологічним. Те що ще 5 років тому здавалось фантастикою сьогодні стало реальністю і буденністю. Отже, сьогодні став реальністю створений штучний інтелект, який все більше входить у наше життя. Розширення можливостей застосування штучного інтелекту у різних галузях господарської діяльності і науки – це тенденція сьогодення. Сьогодні штучний інтелект застосовується не тільки в сфері ІТ технологій й науці, а й в медицині, юриспруденції, у виробничій сфері, в освіті, у комунікаційній сфері тощо. За певними прогнозами штучний інтелект до 2035 року принесе світовій економіці 15,7 трильйона доларів [5]. Слід зазначити, що сьогодні штучний інтелект широко використовують і в психологічній науці. Розберемось у визначенні поняття штучний інтелект, а також розглянемо напрямки застосування штучного інтелекту у психологічній науці

II Основна частина

Що ж таке штучний інтелект.

Вперше поняття штучного інтелекту було використано у 1956 році на конференції в Дартмуті Джоном Маккарті (John McCarthy), який визначив його як «наука і техніка, спрямовані на створення розумних машин».

Сьогодні під штучним інтелектом розуміють – галузь інформатики, яка займається проектуванням і конструюванням комп'ютерних систем, здатних виконувати завдання, що вимагають інтелекту, зазвичай пов'язаного з людським інтелектом [6].

Прохорова визначає штучний інтелект як складову частину інформатики, в якій створюються наукові й технічні передумови для розв'язання за допомогою систем обробки інформації задач, які до цього були пов'язані з людськими здібностями [3].

Як бачимо термін «штучний інтелект» складається з двох слів, де слово "штучний" означає те, що він створений штучними засобами, шляхом використання комп'ютерних програм, алгоритмів і технологій, а слово "інтелект" підкреслює здатність до самостійного мислення, розуміння і аналізу інформації, а також вирішення проблем.

У психології дослідження штучного інтелекту присвячені вивченню розумових процесів людини (зокрема сприйняття, уваги, пам'яті, мислення) з метою моделювання та відтворення їх штучно за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [4].

Аналіз досліджень пов'язаних з використанням штучного інтелекту у психологічній науці дозволяє нам виділити такі напрямки його застосування:

- автоматизації рутинних процесів у психодіагностиці і зокрема діагностиці ментальних розладів;
- автоматизація пошуку і аналізу великих масивів інформації психологічного спрямування;

- використання чат-ботів, для екстреної психологічної допомоги;
- використання штучного інтелекту для комп'ютерного моделювання основних психічних процесів людини і її поведінки;
- застосування штучного інтелекту з метою тренування здібностей і психоемоційних процесів людини.

Слід зазначити, що існує багато й ризиків такого швидкого розвитку штучного інтелекту. За результатами проведеного аналізу публікацій можна виділити наступні групи ризиків.

❖ Група ризиків які пов'язані з порушенням приватності і конфіденційності інформації. Зокрема високі ризики:

➤ **Кібератак** хакерів, які можуть викрасти особисті дані фізичних осіб або конфіденційну інформацію про організації. Така собі сучасна форма піратства;

➤ Не відповідності систем, що аналізують великі обсяги даних про споживачів, чинними або майбутнім регламентам із конфіденційності даних, особливо Загальному регламенту про захист даних ЄС (GDPR).

❖ Група ризиків, які пов'язані з програмними помилками. Зокрема високі ризики:

➤ Помилково-упереджених рішень систем штучного інтелекту через викривленість початкових навчальних даних (algorithmic bias) (початкові дані можуть бути неповними, упередженими, низької якості);

➤ Помилки в алгоритмах призводять до помилкових результатів, що може мати серйозні негативні наслідки в цілому.

❖ Група соціально- психологічних ризиків. Зокрема високі ризики:

➤ Зростання безробіття;

➤ Соціальної самоізоляції людини (збільшення кількості хікікоморі);

➤ Консервування соціально-економічної нерівності між різними верствами населення й націями в світі

III Висновки

Проведений аналіз досліджень пов'язаних із штучним інтелектом дозволив нам не тільки виділити групи ризиків, але й визначити пріоритетні напрямки використання штучного інтелекту у теорії і практиці психології. Слід зазначити що перспективними напрямками дослідження для психологів можуть стати не тільки напрямки застосування штучного інтелекту у психології але й групи ризиків. Важливо з'ясувати як можна мінімізувати їх вплив на людину.

IV. Список використаних джерел

- [1] I.Drach та ін., “The Use of Artificial Intelligence in Higher Education”, Int. Scientific J. Univ. Leadership, № 15, с. 66–82, лип. 2023. Дата звернення: 23 січ. 2024. [Онлайн]. Доступно: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>.
- [2] М.О.Гром, “Застосування штучного інтелекту під час написання наукових робіт”, у Акад. доброчесність: прав. проблеми, Одеса, Україна, 26 трав. 2023. Одеса: НУ «Од. юрид. акад.», 2023, с. 37–41. Дата звернення: 23 січ. 2024. [Онлайн]. Доступно: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25950/3бiрник%20круглий%20стiл%20Академiчна%20добро%20чеснiсть%2026.05.23.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=3>.
- [3] Порохова О. Є. Сутність і проблематика штучного інтелекту / О. Є. Порохова. – Одеса, 2019. – 30 с. URI: <https://hdl.handle.net/11300/15083>.
- [4] Штучний інтелект це... Психологічна енциклопедія. Український психологічний ХАБ. [Онлайн]. Доступно: <https://www.psykholoh.com/post/%D1%88%D1%82%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D1%86%D0%B5>.
- [5] Що таке штучний інтелект: історія, види та складові. 16.05.2023 [Онлайн]. Доступно: <https://gigacloud.ua/blog/navchannja/scho-take-shtuchnij-intelekt-istorija-vidi-ta-skladovi>.
- [6] Що таке штучний інтелект? ФРОНТЕНД-ДАЙДЖЕСТ №572 (5 - 11 ЧЕРВНЯ 2023) [Онлайн]. Доступно: <https://www.zfort.com.ua/blog/sho-take-shtuchnij-intelekt>.